

Μετανάστευση, «Συνωμοσία του Άλλου» (Alien Conspiracy) και «Οργανωμένο Έγκλημα» στην Ελλάδα

Γιώργος Απ. Αντωνόπουλος

Αθήνα, 30/05/2011

I. Αρχές 'Συνωμοσίας του Άλλου'

- Το «Οργανωμένο Έγκλημα» είναι εισαγόμενο
- Εγκληματικές Οργανώσεις
- Δημιουργία μονοπωλίων
- Το «Οργανωμένο Έγκλημα» διαφθείρει:
 - δημοσίους λειτουργούς
 - νόμιμες οικονομικές δομές
- Εθνότητα σημαντική μεταβλητή «στρατολόγησης»

II. 'Συνωμοσία του Άλλου': Αλλοδαποί Vs Ελλάδα (1)

■ Νόμος περι Αλλοδαπών Ν.1975/1991

«Ξαφνικά ο ελληνικός χώρος άρχισε να κατακλύζεται από αλλοδαπούς, οι οποίοι εισερχόμενοι, παραμένοντες και εργαζόμενοι παράνομα, δημιουργούν τεράστια κοινωνικά προβλήματα... ενώ αναπόφευκτα τα δικά τους προβλήματα προσπαθούν να τα επιλύσουν επιδιδόμενοι στην εγκληματικότητα γενικά (ναρκωτικά, ληστείες, κλοπές κ.λπ.)» (Καρύδης, 1996: 65).

■ Αναπαραστάσεις στα ΜΜΕ —

«Η Μαφία των Τσιγάρων», «Η Ελλάδα είναι το καταφύγιο της Ρώσικης Μαφίας», «Η Μαφία των Πολυτελών Αυτοκινήτων», «Το Έγκλημα στην Ελλάδα Μιλάει Αλβανικά», «Το Καρτέλ της Δυτικής Ακτής»

II. 'Συνωμοσία του Άλλου': Αλλοδαποί Vs Ελλάδα (2)

- 1998 υπ. δίωξης Οργανωμένου Εγκλήματος – *Ρώσικο Οργανωμένο Έγκλημα* (βλ. Τριγάζης, 2002)
- ΕΕΟΕ 1999 - «απειλή για τη χώρα... και συγκεκριμένα τους Αλβανούς, Ρώσους, Βούλγαρους, Ρουμάνους Τούρκους, και σε ορισμένες περιπτώσεις Πακιστανούς και ομάδες υπηκόων Μπαγκλαντές» (ΥΔΤ, 2000: 2).
- Ειδίκευση συγκεκριμένων εθνοτικών ομάδων σε συγκεκριμένες «οργανωμένες εγκληματικές δραστηριότητες» (βλ. ΥΔΤ, 2005)

II. ‘Συνωμοσία του Άλλου’: Αλλοδαποί Vs Ελλάδα (3)

- Η ελληνική οικονομία σε κίνδυνο!!

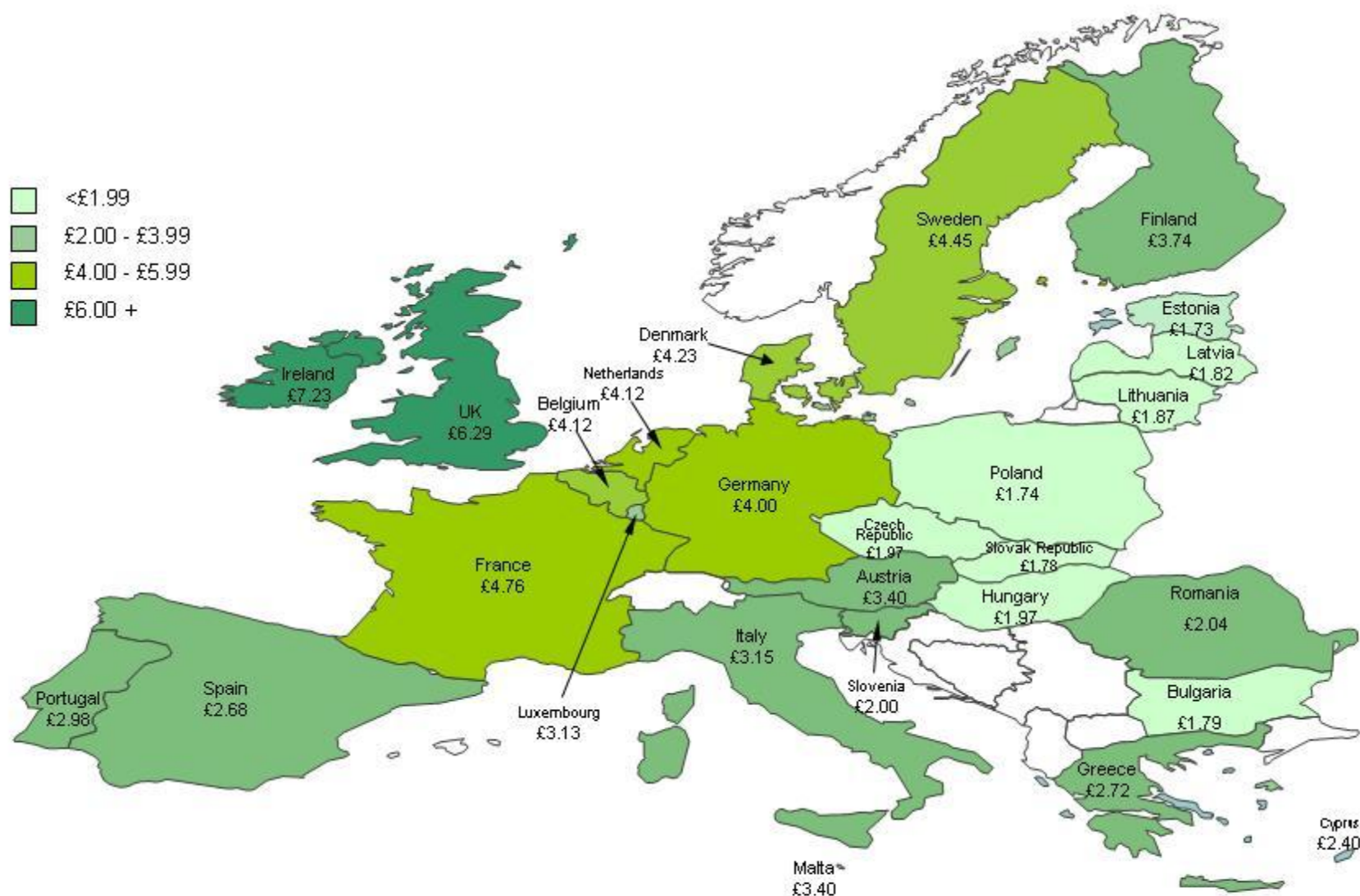
«...οι παράνομοι δρουν ανενόχλητοι για πολλά χρόνια χωρίς να πληρώνουν φόρους, βγάζοντας κέρδος εις βάρος των καταναλωτών, του υγιούς εμπορίου, της τοπικής κοινωνίας και της ελληνικής οικονομίας. Θέτουν σε σοβαρό κίνδυνο τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και αποδυναμώνουν το νόμιμο, υγιές εμπόριο...».

(Πρόεδρος του εμπορικού συλλόγου Πειραιά στο ‘Έθνος, 2008: 34).

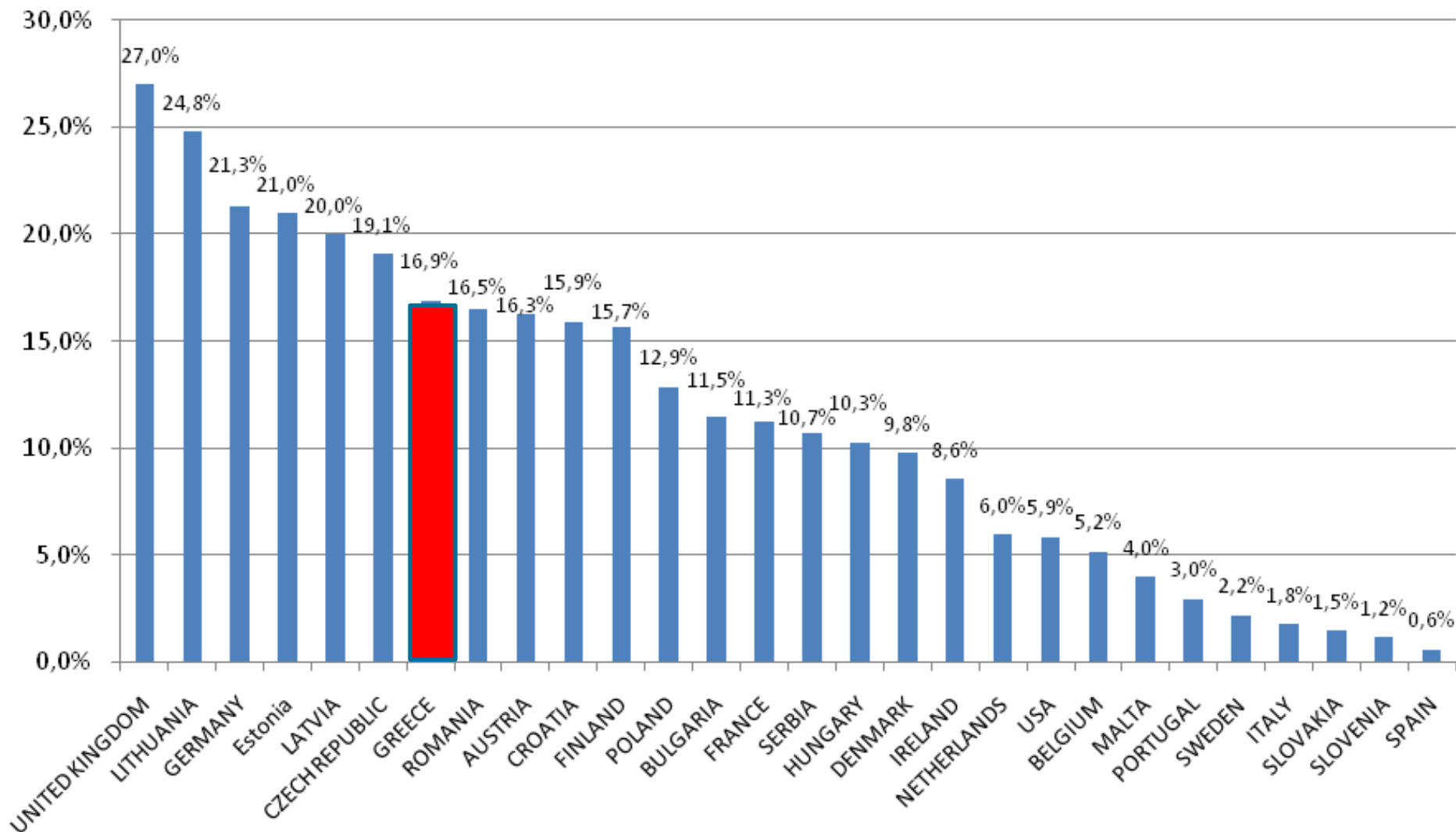
III. Η Μαύρη Αγορά Τσιγάρων στην Ελλάδα

- Φιλοκαπνιστική κουλτούρα
- Σημαντική καπνοπαραγωγός χώρα
- Κορυφαία αγορά για τις καπνοβιομηχανίες (βλ. Philip Morris, 2007)
- Έλληνες καπνιστές «παράλογα εξαρτημένοι» (Cameron, 1997)
- Ελαστική «φορολογική συνείδηση»

EU price differentials

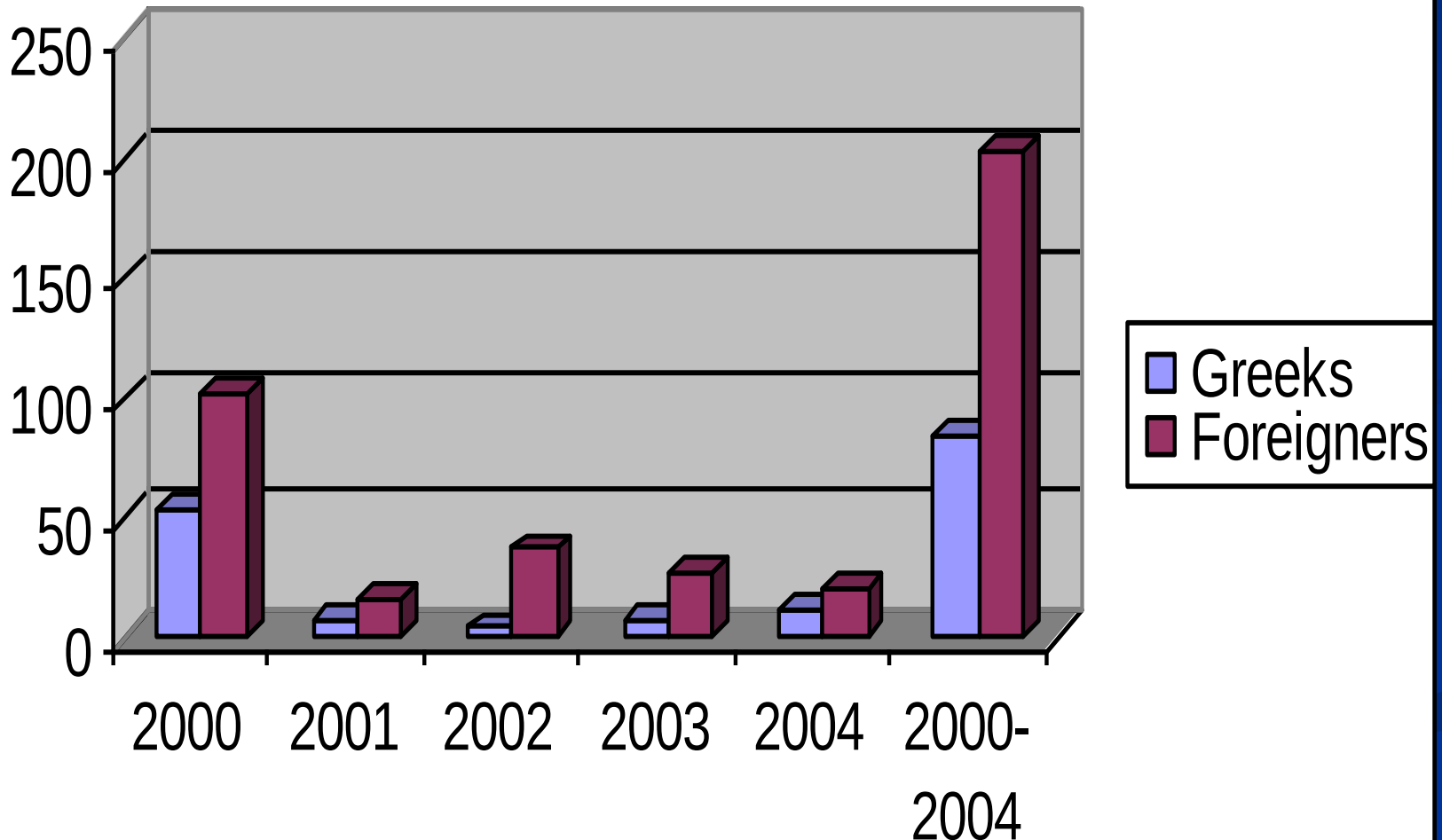
III. % λαθραίων τσιγάρων στην αγορά

III. Ποιοί είναι οι λαθρέμποροι;

- *«Ένας από τους μεγαλύτερους παγκόσμιους ανταγωνιστές σήμερα, ο οποίος βρίσκεται σήμερα στην τέταρτη θέση μετά από τη Philip Morris, την BAT και την Japan Tobacco, είναι ένα σώμα εγκληματιών που μετατρέπουν το παράνομο εμπόριο προϊόντων καπνού σε μια επικερδή παγκόσμια βιομηχανία» (πρόεδρος BAT στο Milner, 2007: 28).*
- Μεμονωμένοι λαθρέμποροι
 - *περιστασιακοί (occasional) & τακτικοί (regular)*
- Δίκτυα – «καταμερισμός εργασίας»
- «Επιχειρηματίες» & «Υπάλληλοι»

III. Αλλοδαποί συλληφθέντες απο το Λιμενικό (ΥΕΝ, 2005)

III. Πηγές λαθραίων τσιγάρων

- Εισαγωγή από Ρωσία, Ουκρανία, Τουρκία, Κύπρο, Μάλτα & Αλβανία
- Εισαγωγή από Βουλγαρία, Π.Γ.Δ.Μ., Ρουμανία & Τουρκία με φορτηγό
- ****Εικονικές εξαγωγές – in transit****

III. Λαθρεμπόριο τσιγάρων και νόμιμες επιχειρήσεις στην Ελλάδα

■ ****Καπνοβιομηχανίες****

«Ένα πακέτο Μάρλμπορο κοστίζει στην πραγματικότητα 50 – 70 λεπτά. Τα υπόλοιπα είναι φόρος. Οι καπνοβιομηχανίες δεν ενδιαφέρονται...παίρνουν τα ίδια χρήματα έτσι κι αλλιώς...η καπνοβιομηχανία λέει «έλα να αγοράσεις τα τσιγάρα και κάν'τα ό,τι θέλεις»...πολλοί άνθρωποι εμπλέκονται, μεσάζοντες, διευθυντές πωλήσεων κλπ. ...Όλοι γνωρίζουν τα πάντα, υποκρίνονται ότι δεν γνωρίζουν τίποτα και όλοι τα παίρνουν».

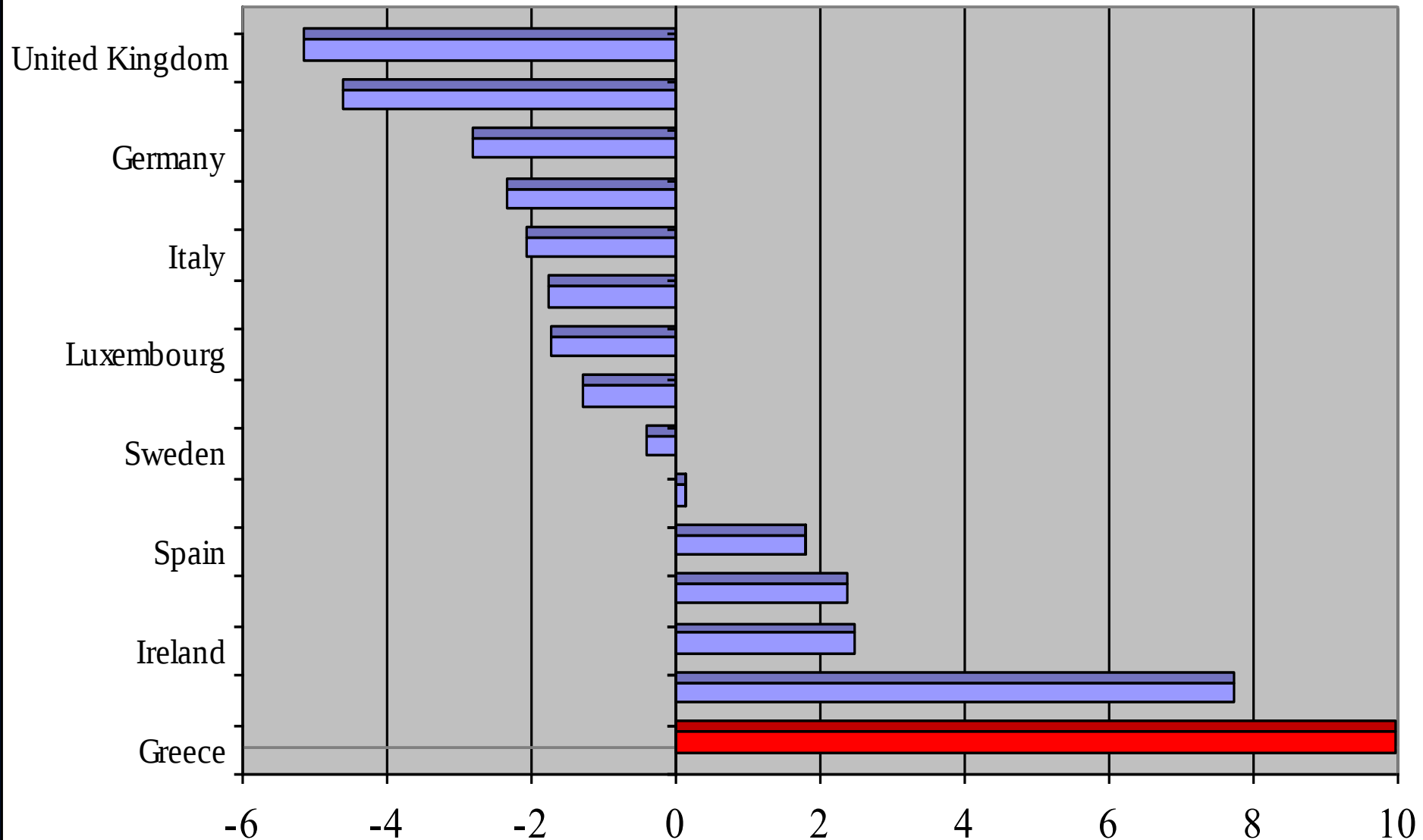
III. Πώληση των λαθραίων τσιγάρων

- *Ανοικτή αγορά* - «ατμόσφαιρα αγοράς»
(Ghosh, 1994:13)
- *Κλειστή αγορά* - σπίτια, διαμερίσματα και άλλους αποθηκευτικούς χώρους ή νόμιμα καταστήματα (π.χ. περίπτερα, καταστήματα ψιλικών κλπ.) / συγκεκριμένη πελατεία / τηλεφωνική παραγγελία / γεωγραφικά διασκορπισμένη.

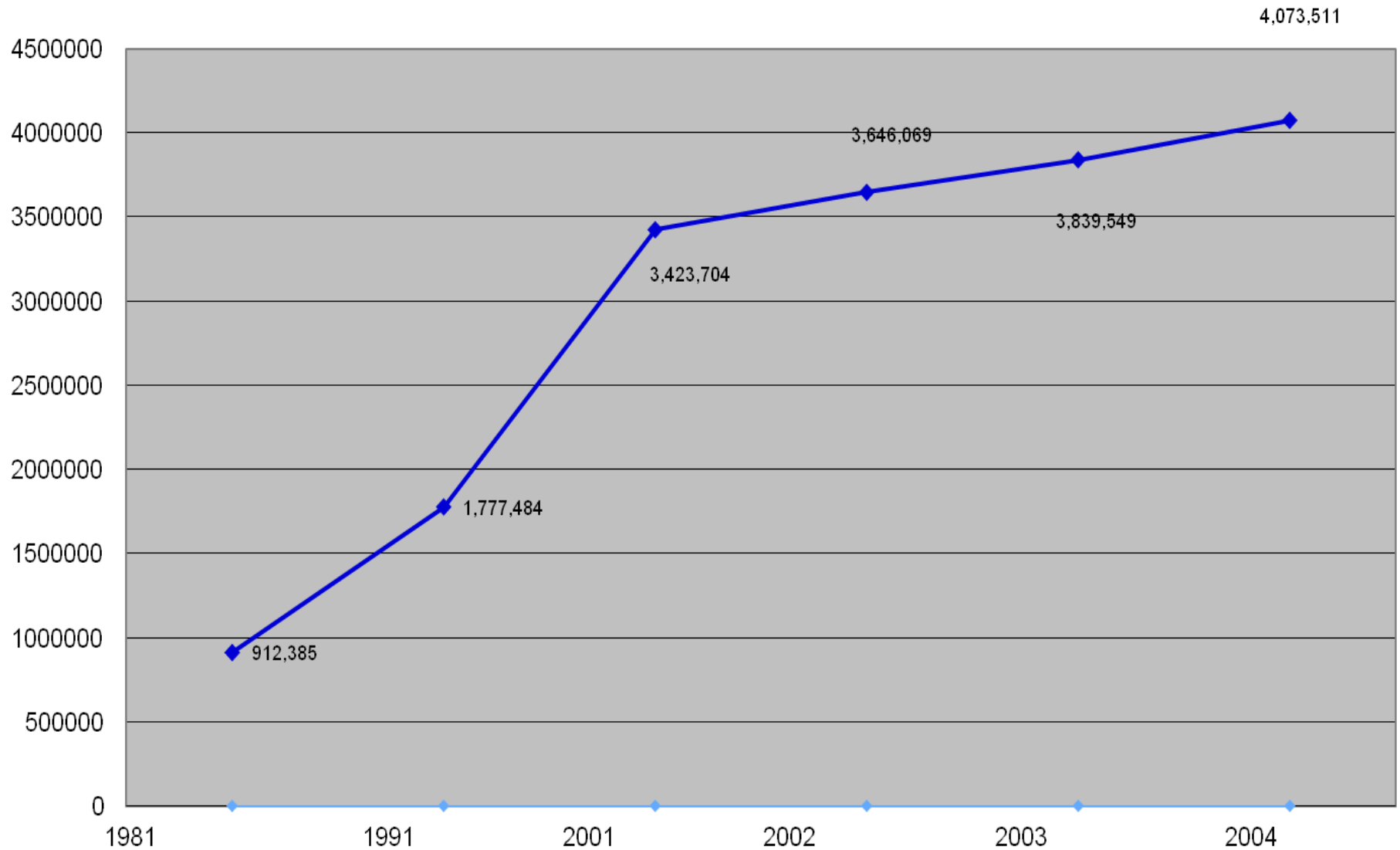
III. Διαφθορά & Βία

- Τελωνειακοί, αστυνομικοί, λιμενικοί, ΟΥΚ & δικαστικός στη Β. Ελλάδα
- Η διαφθορά δεν είναι απαραίτητη στο λαθρεμπόριο τσιγάρων
- Χρήση βίας εξαιρετικά σπάνιο φαινόμενο

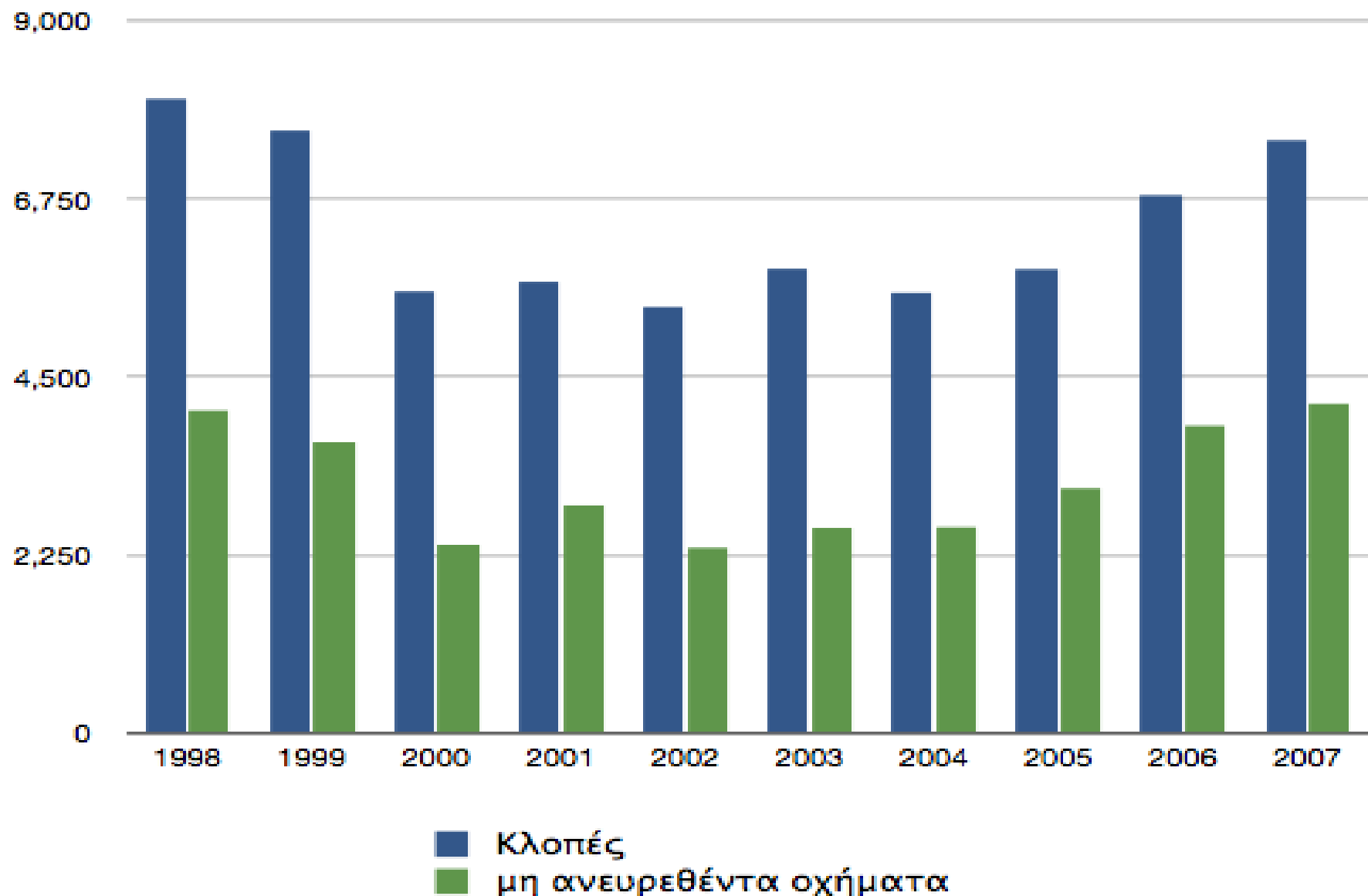
IV. Μέση ετήσια αύξηση των κλοπών οχημάτων σε χώρες ΕΕ-15, 1990-2001

IV. Επιβατικά αυτοκίνητα στην Ελλάδα, 1981-2004

IV. Κλαπέντα και μη ανευρεθέντα αυτοκίνητα 1998-2007

IV. Οργάνωση και λειτουργία της αγοράς κλεμμένων αυτοκινήτων

1. Κλοπή του οχήματος

«...ο [χ] και ο [ψ] ήρθαν δύο φορές στο αστυνομικό τμήμα και με ρωτούσανε για τους ιδιοκτήτες μιας καμμένης BMW και ενός τρακαρισμένου Renault. Θέλανε να τα αγοράσουν από τους ιδιοκτήτες τους και να τα επισκευάσουν. Αργότερα αποδείχθηκε ότι θέλανε τα αγοράσουν τα αυτοκίνητα για να πάρουνε τα VIN και να τα βάλουνε σε ένα BMW κι ένα Renault που κλέψανε» (συνέντευξη με αστυνομικό)

- Κατεστραμμένα αυτοκίνητα αγοράζονται από νόμιμες επιχειρήσεις
- ****Μικρές αγγελίες & «νεκροταφεία αυτοκινήτων»****
- **Παραγγελία από νόμιμο επιχειρηματία**

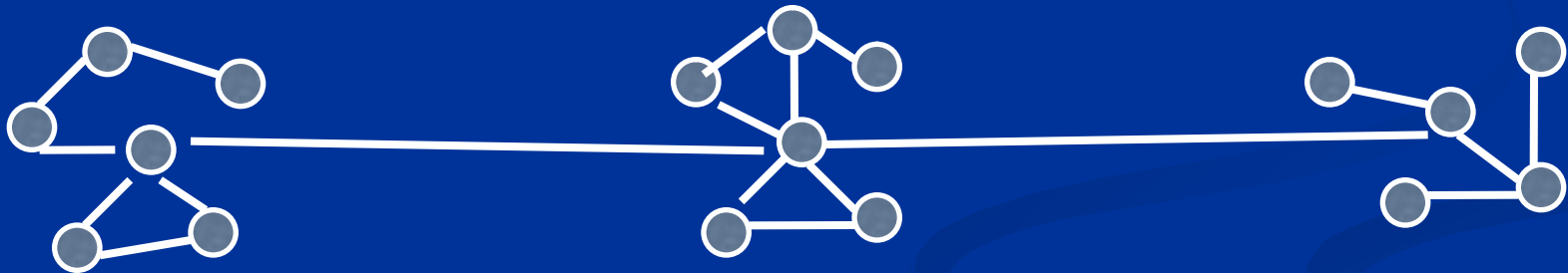
2. ‘Ανακύκλωση’

3. Μεταπώληση του αυτοκινήτου και των ανταλλακτικών

«Όταν συλλάβαμε τον [έμπορο μεταχειρισμένων], που πουλούσε κλεμμένα στην Κόρινθο, κάποιοι ξεσηκώθηκαν γιατί πίστευαν ότι ήταν ο μόνος έμπορος από τον οποίο μπορούσαν να αγοράσουν φθηνά αυτοκίνητα» (συνέντευξη με αστυνομικό)

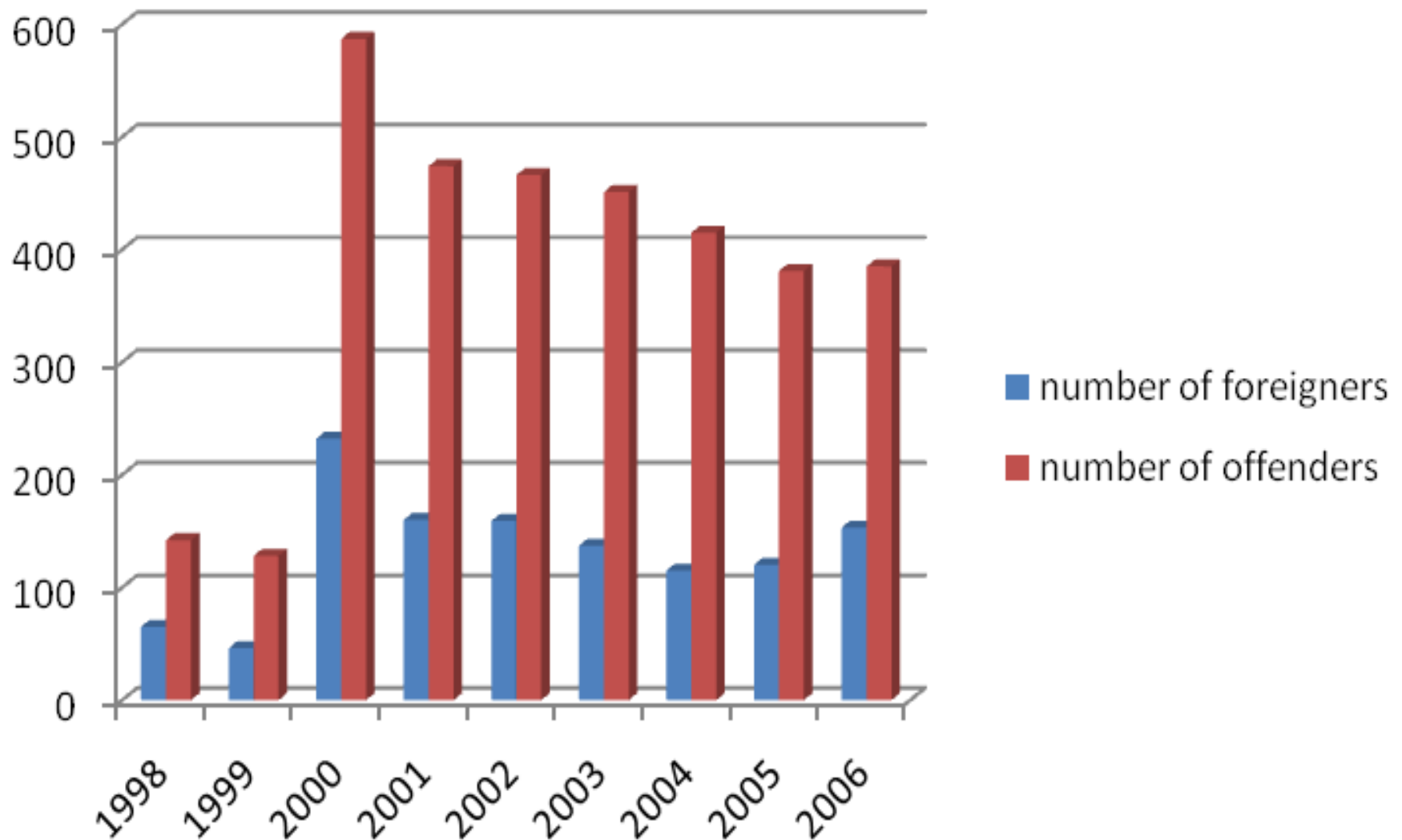
IV. Οργάνωση της αγοράς κλεμμένων αυτοκινήτων

- Σύνδεση με ‘λεπτές γραμμές’ και εξ ανάγκης

- Οι σχέσεις μεταξύ των παραγόντων της διαδικασίας είναι εξαιρετικά ευμετάβλητες – περιστασιακές
- Νόμιμη αγορά - πλαίσιο ανάπτυξης σχέσεων για την παράνομη αγορά

IV. Ο ρόλος των αλλοδαπών (1)

IV. Ο ρόλος των αλλοδαπών (2)

- Ενδείξεις συμμετοχής αλλοδαπών στις 2 πρώτες φάσεις της διαδικασίας
- Είναι αμφίβολο κατα πόσο αλλοδαποί δράστες είναι ικανοί να ενσωματωθούν στις δομές της εγχώριας αγοράς

«Αν ένας Αλβανός προσπαθήσει να πουλήσει ένα αυτοκίνητο σε κάποιον, ο κόσμος θα υποψιαστεί ότι κάτι τρέχει...» (συνέντευξη με αστυνομικό).

IV. Βία & Διαφθορά

- Η διαφθορά δεν έχει καθοριστικό ρόλο στην εγχώρια παράνομη αγορά
- Δεν απαιτείται η συνδρομή κρατικών υπαλλήλων
- Η χρήση βίας είναι αντιλειτουργική στην αγορά κλεμμένων οχημάτων

«...θέλουν να κάνουν τη δουλειά τους όσο πιο ήσυχα γίνεται. Αν υπάρχει βία, επεμβαίνει η αστυνομία, που μπορεί να ελέγξει τα αυτοκίνητα και να βρεθεί ότι είναι κλεμμένα» (συνέντευξη με αστυνομικό).

Ν. Συμπεράσματα (1)

© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

V. Συμπεράσματα (2)

- «Διεθνική αρχή» («transnational authority») ;
- Διαφθορά & βία υπερεκτιμημένα χαρακτηριστικά
- Παράνομες αγορές εθνικά ετερογενείς
- Έλληνες / νόμιμοι επιχειρηματίες ως «σημαντικοί παίκτες» (critical actors) (βλ. Morselli & Giguere, 2006)
- Υπόκοσμος (underworld) Vs «Υπερ-κόσμου» (upperworld) ;
- ***Οι παράνομες αγορές ως «λιπαντικό» της (νόμιμης) οικονομίας***
- Οι παράνομες αγορές εξαρτώνται από δυνάμεις και μεταβλητές που είναι ελληνικές

Ευχαριστώ!

g.antonopoulos@tees.ac.uk